

Stichting **Platform Storm**
Zuiderdiep 189
9521 AE Nieuw Buinen
e-mail:platformstormborgerodoorn@gmail.com

KvK: 52992098

Bankrekening: 1356.49.498

Betreft: Reeds eerder gezonden brieven, e-mail en zienswijzen alsnog beantwoorden. Nieuw-Buinen, 12-9-2013

Geachte de heer Munniksmma,

Al eerder heeft **Storm** via gesprekken, e-mails, zienswijzen en brieven getracht een aantal zaken rondom het dossier windenergie (in Drenthe) helder te krijgen en tot op heden bent u daar niet of onvolledig in geslaagd.

Daarom zijn wij zeer verheugd dat u de Statenleden op 4 september 2013 heeft beloofd om alle correspondentie te gaan beantwoorden en de Statenleden op de hoogte te brengen en houden voor wat betreft de voortgang van zaken rond het onderwerp windenergie in Drenthe.

Helaas hebben wij zo onze twijfels over uw belofte, want onze ervaring is dat uw beloftes maar zelden uitmonden in werkelijke acties. Daarom hebben wij dit schrijven ook naar de pers, gemeenten, Statenleden, Kamerleden en Ministers verzonden. Zodat zij weten van de onrust. En zodat zij ook weten welke vragen er nog steeds spelen. Vragen waarvan wij vinden dat de bewoners –die opeens in een zoekgebied voor grootschalige windindustrie wonen- recht op antwoorden hebben.

Het betreft de volgende stukken:

- Het recent **ingediende burgerinitiatief**, met de vraag waarom wij in 2010 zijn aangewezen als zoekgebied voor grootschalige windenergie? Waarom hier? Op basis van welke argumenten, onderzoeken en rapporten is deze ingrijpende en verstrekkende beslissing destijds genomen?

Tot op heden is daar niets concreets over boven tafel gekomen behalve een enkel verouderd windkaartje waaraan u mondeling refereert. Daarop is duidelijk te zien dat ons gebied niet het gebied in Drenthe is waar het het meest waait, zoals u de Statenleden en bewoners probeert wijs te maken.

- De **brief die Storm naar aanleiding van de bouwstenen** -die uitgevoerd zijn t.b.v. de gebiedsvisie Windenergie Drenthe- al in 2012 gestuurd heeft en waarop nimmer schriftelijk gereageerd is.

- De **vragenlijst van de bewoners die Storm u per mail via Tegenwind Veenkoloniën** heeft aangereikt; die wij verzameld hebben vanuit het zoekgebied. Deze zijn u –in overleg met Tegenwind Veenkoloniën- aangeboden zodat u tijdens de informatieavonden -georganiseerd door de provincie Drenthe- inhoudelijk kon reageren. Dit leidde nogal tot een teleurstelling want we hebben weinig tot niets teruggehoord wat we herkenden van de lijst. Ook niet van mevrouw Klip, die de tweede avond voor haar rekening nam. Het heeft er alle schijn van dat u de door ons verzamelde vragen bewust negeerde en daarmee negeerde u niet alleen de vragen maar vooral ook de mensen die ze gesteld hebben, de bewoners.

De brief naar aanleiding van de bouwstenen is nogmaals ingediend als punt 7 van de Storm zienswijze. De vragenlijst van de bewoners is nogmaals ingediend als punt 103 van de Storm zienswijze.

Ook de tweede keer indienen hebben geen antwoorden opgeleverd.

-De **volledige Storm zienswijze** in de verwachting dat wij nu wel op al onze punten een duidelijk en helder antwoord krijgen. De Nota van Antwoord van uw windwerkgroep heeft namelijk hele stukken van onze zienswijze genegeerd, zeg maar gerust meer niet dan wel beantwoord.

Voor uw gemak hebben wij de tekst van het burgerinitiatief en de volledige **Storm** zienswijze –met daarin de eerder verzonden stukken onder punt 7 en punt 103- bij deze brief gevoegd. Wij kijken uit naar uw schriftelijke reactie en zullen deze weer door communiceren naar onze achterban, de pers etc. etc. Want dit hele proces kan wel wat transparantie gebruiken en dat is een van de taken die **Storm** vanaf het begin op zich heeft genomen. En graag iets anders dan waar u tot op heden iedere keer mee komt: “Het moet van Den Haag” en “Dit of de RCR procedure”. Wij willen geen politieke prietpraat meer, wij willen duidelijke antwoorden. Nu is het de beurt aan u om uw belofte tot helder en transparant communiceren waar te maken.
Met vriendelijke groeten;

Stichting **Platform Storm**
Zuiderdiep 189
9521 AE Nieuw Buinen
secretaris@platformstorm.nl

Deze brief is naar u verzonden per post en per e-mail.

-Petitie burgerinitiatief-

Voor de Provinciale Staten in Assen
betreffende Windenergie in Drenthe

Nog steeds wordt op diverse fronten gesproken over windturbines in onze woonomgeving. Met dit burgerinitiatief kunnen we met 500 handtekeningen Provinciale Staten van Drenthe dwingen een discussie op basis van argumenten aan te gaan. Waarom hier en niet daar?

Wij, bewoners van de provincie Drenthe, constateren dat bij het vaststellen van de Drentse Omgevingsvisie een deel van onze provincie op de kaart is gezet als zoekgebied voor grootschalige windenergie.

Tot op heden heeft u niet aangegeven wat daarvoor de argumenten zijn. Wij vinden dat een besluit over de plaatsing van de windturbines zou moeten worden genomen op basis van een degelijk onderzoek en goede argumenten.

En verzoeken

de Provinciale Staten van Drenthe hun besluit uit de vorige statenperiode, om een deel van de Provincie Drenthe aan te wijzen als zoekgebied voor grootschalige windenergie, te heroverwegen en vervolgens op basis van argumenten te zoeken naar de beste locaties voor windturbines in Drenthe.

Stichting Platform Storm
Zuiderdiep 189
9521 AE Nieuw Buinen
Telefoon secretariaat: 0599-211949
e-mail:platformstormborgerodoorn@gmail.com

KvK: 52992098

Bankrekening: 1356.49.498

Betreft: Zienswijzen gebiedsvisie Windenergie Drenthe

Nieuw Buinen, 10-2-2013

Geachte mevrouw, mijnheer,

Om te beginnen is er maar één zienswijze passend en dat is dat het gehele plan niet door moet gaan en dat er geen windturbines in de Veenkoloniën moeten komen.

Toch willen wij u onze zienswijzen op deze, op zijn zachtst gezegd, rammelende gebiedsvisie niet onthouden. Daarom zullen wij de gebiedsvisie pagina voor pagina doorlopen om duidelijk te maken dat een dergelijke incomplete en slechte gebiedsvisie nooit de goede basis en aanzet kan zijn voor een dergelijk ingrijpend en naar onze mening catastrofaal project.

1) Op pagina 3 in de inleiding spreekt u over “duurzame elektriciteit op te wekken”. Ik wil u met klem verzoeken te herzien of windenergie in de huidige vorm onder duurzame energie valt en wel om de volgende redenen:

In de motor zit de zeldzame aarde Neodymium, welke gewonnen wordt in China. Het winning proces is dermate vervuilend dat er op dit moment kinderen geboren worden met afwijkingen aan het skelet en er treden vele vormen van kanker op onder de plaatselijke bevolking. Hiermee worden wel degelijk TOEKOMSTIGE GENERATIES BENADEELD!

(Zie manuscript: de prijs van wind is hoog)

Een andere reden dat windturbines niet het predicaat duurzaam mogen hebben is het feit dat ze

- a) Geluidsoverlast produceren
- b) Slagschaduw produceren
- c) Lichtvervuiling geven in de donkere nachten
- d) Laag Frequente geluidsbelasting genereren welke ernstige en schadelijke gevolgen voor de volksgezondheid veroorzaken
- e) Vogels en vleermuizen populaties aantasten
- f) Horizonvervuiling veroorzaken

Met deze vervuilingen belasten ze het LEEFMILIEU.

Derhalve vraag ik u het Rijk erop te wijzen dat deze vorm van energiewinning bijzonder schadelijk is voor de inwoners van uw provincie en voor de Chinezen betrokken bij (en wonend in het gebied) van dit zeer schadelijk productieproces.

2) Pagina 3: “Wij vinden dat er meer algemeen onderzoek nodig.....grenswaarde”

Dat er meer onderzoek nodig is onderschrijft Storm.

Het meest recente onderzoek toont aan dat windturbines inderdaad LFG produceren.

(Bron: Report Number 122412-1 Issued: December 24, 2012 Revised:

A Cooperative Measurement Survey and Analysis of Low Frequency and Infrasound at the Shirley Wind Farm in Brown County, Wisconsin)

Onderzoek toont tevens aan dat LFG het binnenoer verstoort met alle gevolgen van dien.

(bron: Dr. Alec Salt, KNO arts)

Wij verzoeken u dit mee te nemen in de besluitvorming waar IWT geplaatst kunnen worden.

3) Pagina 3: “het windaanbod in het zoekgebied etc.”

De windsnelheid is de afgelopen jaren afgenomen (Wind neemt af: Dagblad v/h Noorden van 24 augustus) en de kaart van pagina 36 van het Agentschap NL dateert uit 2005 en is derhalve niet meer up to date. Daarnaast zijn de metingen van deze kaart gedaan op 120 meter terwijl de windturbines op een hoogte van 150 meter draaien.

Wij verzoeken u om nieuwe windsnelheid metingen want nu baseert u uw informatie op 8 jaar oude gegevens en op foutieve hoogte.

Daarnaast verzoeken wij u om een recente windkaart van compleet Drenthe te presenteren, want waait het in de Veenkoloniën het meest van heel Drenthe?

4) Pagina 3: “wettelijke regeling voor planschade”

Wij vragen u om specifiekere informatie omtrent planschade omdat het hier gaat om objecten van 200 meter hoogte, welke geluidsoverlast zullen veroorzaken.

Graag horen we concrete informatie binnen welke straal men onder de planschade-regeling zal vallen.

5) Pagina 3: “Tevens verwachten wij een aanbod van de initiatiefnemers.... participeren in het windpark.”

Wij willen in de gebiedsvisie ook een verwachting van de provincie/gemeente zien betreffende planschade en compensatie al dan niet in combinatie met participatie.

6) Pagina 3: “windturbines met een groter vermogen hebben de voorkeur in de gebiedsvisie”

Uit literatuur blijkt dat een groter vermogen en daarmee langzamer draaiende windturbines een grotere hoeveelheid LFG produceren.

(bron: Report Number 122412-1 Issued: December 24, 2012 Revised: **A Cooperative Measurement Survey and Analysis of Low Frequency and Infrasound at the Shirley Wind Farm in Brown County, Wisconsin)**

Wij verzoeken u hiermee rekening te houden en uw bewoners te beschermen tegen deze grotere LFG bronnen. Als provincie bent u niet alleen volksvertegenwoordiger maar ook heeft u de plicht uw burgers te beschermen. Ze moedwillig blootstellen aan ziekmakende bronnen van LFG is misdadig.

7) Pagina 5: Op deze pagina worden de bouwstenen besproken die hebben geresulteerd in de concept gebiedsvisie zoals hij er nu ligt. Al eerder stuurde Platform Storm hier vragen over, deze zijn nimmer beantwoord. Hierbij alsnog de brief, dan nu als zienswijze.

Wij verzoeken u nu wel in te gaan op de vragen –die onderstreept zijn- die in deze brief gesteld zijn:

“Betreft: Windturbinepark Drentse Monden en Oostermoer
Tweede Exloërmond, 10-07-2012

Geachte Statenleden,

Zoals u allen weet, zijn er plannen voor het realiseren van windturbineparken in de gemeenten Borger-Odoorn en AA en Hunze. Deze plannen behelzen 80 tot 160 windturbines van 150 tot 198 meter hoogte. Samen met de beoogde plannen in Veendam zullen bij realisatie de Veenkoloniën meer en hogere objecten bevatten dan een stad als New York.

Dit betekent voor tienduizenden inwoners in de beide gemeenten, maar ook voor de inwoners van de steden Stadskanaal en Musselkanaal, een zeer ingrijpende wijziging van het totale landschap en daarmee de leefomgeving en leefomstandigheden. Wij als belangen behartigers van de bezorgde bewoners willen u ons ongenoegen uiten met betrekking tot het tot nu toe gelopen proces. Ten eerste zijn de bewoners niet geïnformeerd over het besluit dat de gemeenten Borger Odoorn en AA en Hunze mede tot zoekgebied voor windenergie zijn aangewezen. Als de heer Munniksma wordt gevraagd tijdens een bijeenkomst in Annen waarom de keuze is gevallen op deze twee gemeenten, antwoordt hij dat er veel wind is. Echter de windkaart van Nederland op 100 m. hoogte (Senter Novem juni 2005) geeft aan dat in het westen van Drenthe meer wind is dan in de Veenkoloniën.

- Graag zouden wij alsnog van u vernemen waarom het Veenkoloniale gebied van de gemeenten Borger-Odoorn en AA en Hunze tot zoekgebied voor windenergie is verkozen?

Ook blijkt de Provincie foutief geïnformeerd te zijn door de firma Raedthuys. Zij hebben u het rapport van de firma Newcom “Opinie onderzoek windenergie” van juli 2008 gepresenteerd en daarbij geconcludeerd dat er draagvlak is voor windenergie in Drenthe. Echter de geschillen commissie MOA heeft middels uitspraak van 1 mei 2012 beoordeeld dat het onderzoek juist is uitgevoerd, maar dat de conclusies uit dit onderzoek onjuist zijn weergegeven in het rapport. Daarbij bent u als Statenlid foutief geïnformeerd en dit heeft mogelijk consequenties gehad voor uw beslissingen jegens windenergie.

- Gaarne zouden wij van u vernemen wat uw mening hierover is, of u door deze fout niet vindt dat er destijds anders gehandeld had moeten worden en indien u wel tot deze conclusie komt, deze alsnog te wijzigen?

Wij constateren dat de politiek erg onduidelijk communiceert. Vanaf het bekend worden van de plannen voert het Ministerie I&M bevoegd gezag. Dit terwijl de Structuurvisie Wind op Land nog niet is gemaakt. Andersom heeft de Provincie

geen bevoegd gezag maar maakt wel een gebiedsvisie Windenergie. Daar komt bij dat dinsdag 20 juni 2012 door de Minister van I&M is toegezegd dat de gebiedsvisie van de Provincie Drenthe in de Milieu Effect Rapportage wordt meegenomen. Deze werkwijze is de bewoners in 2^e Exloërmond, Zuidlaren en Nooitgedacht niet zo voorgespiegeld. Ook de planning die het Ministerie ons presenteerde klopt nu zo'n anderhalf jaar later al niet meer. Helaas moeten wij dit zelf constateren en worden de bewoners niet geïnformeerd over de foutieve informatie tijdens de startnotitie. Laat staan dat ze worden geïnformeerd over de nieuwe planning.

- Wanneer is de gebiedsvisie windenergie van de Provincie Drenthe af en welk tijdsplan zal hierin worden gevolgd? Of moeten we daarvoor weer bij het ministerie zijn?

Ons verzoek is, om middels een uitgebreide communicatie richting de bewoners, duidelijkheid te scheppen in het bovenstaande. Daar hebben de bijeenkomsten in Annen en Valthermond zeker niet aan bijgedragen. Hier zijn alleen de visuele aspecten gepresenteerd, terwijl vragen over gezondheidsaspecten, laag-frequent geluid, economische gevolgen en krimp niet of nauwelijks aan bod zijn gekomen en er steeds meer vragen bijkomen.

- Op welke termijn gaat de Provincie de bevolking informeren en op welke wijze?

Als laatste wil ik u verwittigen van het feit dat de Staten zijn geïnformeerd door de initiatiefnemers van Windpark de Drentse Monden en Windpark Oostermoer over de mogelijke windturbine opstellingen. Ook wij als vertegenwoordigers van de bewoners zijn in een klein selecte groep geïnformeerd. Echter publicatie van de windturbine-opstellingen naar de achterban was en is ons verboden door de initiatiefnemers. Daarentegen meldt de commissie voor de MER in haar advies van windpark Oostermoer het volgende:

“De initiatiefnemers geven in de notitie R&D aan draagvlak belangrijk te vinden. Daarom geeft de Commissie in overweging om in het MER aandacht aan bovenstaande aspecten te besteden en de MER ook te benutten als communicatiemiddel.”

Tot nu toe blijkt dit advies dan ook nog niet ter harte te zijn genomen door de initiatiefnemers. Wij hebben dit diverse keren gemeld aan de vertegenwoordigers van DEE, Raedthuys en Oostermoer. Echter zonder resultaat. Wij hopen dat u ons kunt en wilt helpen om de initiatiefnemers te overtuigen meer en open te communiceren met de bevolking.

Wellicht wordt u voorgespiegeld (o.a. via de media) dat Tegenwind Veenkoloniën actief meewerkt aan de invulling van de bouwstenen en het ontwerpen van de gebiedsvisie Wind in Drenthe. Tot op heden is elke stap door de Provincie genomen zonder enige inbreng van Tegenwind Veenkoloniën. Zoals u wellicht weet heeft tijdens de behandeling van de eerste bouwsteen Tegenwind Veenkoloniën succesvol ingesproken tijdens het debat en moest dhr. Munniksma uit zijn brief verwijderen dat er geen enkele manier van samenwerking mogelijk zou zijn.

Nu moeten we constateren dat de bouwstenen, die wij onvolledig achten en waarover wij meerdere malen vragen hebben gesteld tijdens onze gesprekken, nog steeds als peilers gebruikt worden voor de Gebiedsvisie Wind in Drenthe. Wij willen met klem benadrukken dat wij geen van de reeds afgeronde bouwstenen daarvoor geschikt vinden. Hetgeen gedaan is, is slechts een eerste start. We missen nog steeds een correct uitgevoerd draagvlak onderzoek (bouwsteen 1 bevat slechts een aantal interviews) en een correct uitgevoerde Economische Effect Rapportage (EER) wat ons van groter belang lijkt dan een participatie rapport (bouwsteen 2) waar eigenlijk niets concreets in staat over de Veenkoloniën. Meer geschikt zou een onderzoek naar compensatie zijn geweest in plaats van participatie. Tevens missen wij de inpassing van de EO Wijersprijis in het geheel. Hier zijn diverse landschapsarchitecten bezig geweest met de inrichting van de Drentse- en Groninger Veenkoloniën, terwijl de heer Munniksma wel heeft aangegeven over een jaar verantwoording hierover af te leggen aan de aanwezigen, waaronder vertegenwoordigers van de Veenkoloniale gemeenten.

Bouwsteen 3 bevat slechts een visueel onderzoek naar enkele variaties van plaatsing in een 3D omgeving zonder dat er daadwerkelijk kaders zijn gegeven waardoor de onderzochte opstellingen dusdanig verschillen met het aantal megawatts dat je ze niet onderling kunt vergelijken. Tevens is het goed hieraan de EER te koppelen.

- Wij vragen u om de belangen van de bewoners en dus uw stemmers, goed te behartigen en kritisch te kijken naar de huidige bouwstenen en eventuele ontbrekende informatie van te voren te verzamelen voordat u komt tot de gebiedsvisie Wind in Drenthe. Hierbij kunt u aan niet onderzochte zaken denken als: de krimp, gezondheidsaspecten, compensatie en EER; deze komen vooralsnog in de MER niet aan bod en ook niet in de bouwstenen. Heeft de Provincie daar nog nadere eisen aan gesteld of laat zij daar onderzoek naar doen?

Wij hopen door middel van dit schrijven dat u onze adviezen wilt meenemen in uw besluiten en onze vragen wilt beantwoorden. Gaarne ontvangen wij van u een schriftelijk antwoord.”

8) Pagina 5: “We hebben de adviseurs van ROM3D, H+N+S en Schone gevraagd de ruimtelijke mogelijkheden te verkennen”
Het is onbegrijpelijk dat er geen duidelijke kaders aan ROM3D zijn gegeven voor wat betreft afstand tot bewoners en maximale MW. Nu kon ROM3D hooguit een “landschappelijke verkenning doen” terwijl er meer dan 15.000 inwoners in dat landschap zijn! Door geen aantallen van MW te geven, is er geen vergelijking mogelijk tussen de verschillende opstellingen die nu in megawatts erg ver uit elkaar liggen. Zie punt 6. Deze ruimtelijke verkenning moet over gedaan worden met een vast aantal MW in diverse opstellingen want dan pas kunt u echt verkennen.

9) Pagina 5: “Daarnaast zijn we gestart met reguliere overleggen. Enerzijds met vertegenwoordigers vanuit de overkoepelende actiegroep Tegenwind Veenkoloniën.”
“Al deze activiteiten hebben bijgedragen aan de ontwerpgebiedsvisie die nu voorligt”

Wij praten graag met u over hoe de bewoners te beschermen of welke kaders er geschapen kunnen worden en zijn te allen tijde bereid onze kennis –die bij de beleidsmakers duidelijk ontbreekt- te delen, maar als daar niets mee gedaan wordt door u hoeft dat overleg ook niet vermeld te worden. En zeker niet zoals dat nu door u is verwoord.

Wij moeten constateren dat u weinig tot niets heeft gedaan met ook maar iets wat er door onze vertegenwoordigers is aangekaart betreffende: compensatie, beschermende afstand tot bewoners, draagvlak, gezondheidsrisico's etc. etc., Bovendien is het gehele concept nooit ter goedkeuring voor publicatie aan ons getoond. Daarom eisen wij dat u deze impertinente suggestie van samenwerking en goedkeuring onzerzijds verwijderd uit dit concept.

10) Pagina 6: Het huidige systeem loopt tegen zijn grenzen aan... op peil te houden”
Toelichting gevraagd: op basis waarvan concludeert u dit?

11) Pag. 6. "Toch zijn windturbine in Drenthe ... een vrij onbekend fenomeen".
Tekst aanpassen of toevoegen dat er recht aan wordt gedaan dat er tienduizenden mensen al ervaringen hebben met de vele windturbines in Duitsland die op ca. 5 km van de Drentse grens staan. Deze zijn tot in Nieuw-Buinen goed waarneembaar.

12) Pagina 7: Vermeldt in het 1e hoofdstuk niet de woorden van Wethouder Bruintjes van gem. Borger Odoorn en wethouder Wassink van gem. Aa & Hunze dat de keuze van het zoekgebied niet door de gemeente is genomen, laat staan dat zij zijn betrokken bij het proces. Als dit boven op alle tekst van de gebiedsvisie wordt benadrukt is dit zeker het vermelden waard in deze gebiedsvisie. Daarom ook hierbij dat verzoek.

13) Pagina 7: “Voor de realisatie van windenergie in Drenthe.... zoekgebied aangewezen”
Gaarne ontvangen wij van u het onderzoek wat hieraan vooraf is gegaan om specifiek deze locaties in Drenthe aan te wijzen voor grootschalige windenergie.
(Dit is nimmer overlegd met de bewoners maar stiekem door onze politieke volksvertegenwoordigers geflikt. Het is begrijpelijk dat niet alle stappen door de provincie worden overlegd met de bewoners maar iets van een dergelijk grote impact had wel degelijk gecommuniceerd moeten worden. Onnodig om te zeggen dat vele inwoners zich bedonderd voelen door hun eigen politici/partij. Dit zal zich ongetwijfeld wreken bij de volgende verkiezingen.)

14) Pagina 6: “ In onderstaande tabel is het totaal aan duurzame elektriciteitsopwekking etc..”

Volgens de tabel op pagina 6 wordt er door de aan 280 MW geïnstalleerde windturbines in totaal 616 GWh aan energie opgewekt. Wanneer dat 100 % van de tijd draait, dan is dat $280\text{MW} \times 24 \text{ hr} \times 365 \text{ dgn} = 2450 \text{ GWh}$. Maar het waait niet altijd hier, hooguit 17 tot 19% van de tijd. Met een te hoog ingeschatte efficiëntie van 25 % is dat 612 GWh, nog steeds geen 616.

Wij vragen aan u de uitgewerkte berekening toe te voegen; hoe komt u aan die 616 GWh?

15) Pagina 7: “De gebiedsvisie is mede gebaseerd op deze bouwstenen”

Deze bouwstenen proberen alle negatieve effecten om te zetten in positieve omdat zij allen zijdelings betrokken zijn bij de realisatie van windturbines. De bouwstenen zijn onvolledig en gekleurd en niet een goede basis voor deze gebiedsvisie. Bovendien zijn de bouwstenen incompleet. Dit hebben wij ook tijdens de gesprekken en in de brief hier onder punt 6 ingebracht.

16) Pagina 7: “Daarbij is niet de vraag aan de orde of er windenergie wordt geplaatst in het zoekgebied. Het gaat over de vraag waar en onder welke voorwaarden ...”

Gezien de lopende onderzoeken is het helemaal nog niet zeker dat er geplaatst kan worden.

Deze vooringenomenheid is een smet op het democratische bestel wat wij hier hebben en hiermee doet u voorkomen alsof noch de bewoners, noch de statenleden, noch de onderzoeken enige invloed zullen hebben. Wij gaan ervan uit dat u deze stelling uit de gebiedsvisie verwijdert.

17) Pag. 8. Hier wordt de SWOL genoemd, maar over enige relatie of invloed op de gebiedsvisie wordt niet gesproken. Voorstel is om te vermelden dat het gestelde in de SWOL ook van toepassing wordt op deze gebiedsvisie.

18) Pagina 8: Bij de doelen heeft u het over “realiseren van voordelen voor het gebied in algemene zin en voor de bevolking in het bijzonder.”

- A. U erkent de nadelen van de windturbines niet en negeert deze = misleidende, eenzijdige informatie.
- B. U schetst dat er voordelen zijn, maar die staan niet in verhouding tot de nadelen.

Onze zienswijze is dat er ook aandacht voor de nadelen moet zijn in uw gebiedsvisie zoals:

- Terugloop/ verdwijnen toerisme
- Verergering krimp
- Aantasting woon- en leefomgeving
- Mogelijk gezondheidsklachten door geluid –al dan niet hoorbaar-
- Waardedaling woning
- Woning wellicht onverkoopbaar

- Vogels en vleermuizen populaties aangetast of verdwijnen
- Lichtvervuiling
- Keurmerk Cittaslow onder druk

En vooral: wat gaat u doen om specifiek deze nadelen te compenseren?! Hiervoor dient u van te voren kaders te stellen.

19) Op pagina 9 vermeldt de gebiedsvisie niet de volledige structuurvisie van de gemeente Borger-Odoorn betreffende het thema windenergie. Verzoek is een ander deel van de structuurvisie van de gemeente Borger-Odoorn op te nemen in de gebiedsvisie. Namelijk de alinea waarin wordt vermeld "Het in geding zijnde gebied binnen de gemeente Borger-Odoorn kenmerkt zich door de grootschalige openheid, zoals ook specifiek is opgenomen in de gemeentelijke toekomstvisie. Dit wordt als een te handhaven kernwaarde beschouwd".

20) Pagina 9: Randvoorwaarden

-Er moet rekening gehouden worden met de laagvliegroute:

Onze zienswijze is dat de laagvliegroute naar de werkelijke vliegkaart moet worden aangepast en dat de veiligheid van bewoners en piloten gewaarborgd moet zijn. Dit verdient nader onderzoek uwerzijds.

-“Kernkwaliteiten dienen zoveel als mogelijk behouden te blijven”

De kernkwaliteiten dienen behouden te blijven! Dat is waarom mensen hier (nog) willen wonen (werk is hier niet veel) en toeristen hier komen (unieke kwaliteiten die je bijna nergens anders in Nederland meer kan vinden). Kernkwaliteiten weids landschap, rust en duisternis zullen verdwijnen als er windturbines geplaatst worden.

21) Pagina 9: “Uitstoot van CO2 reduceren door middel van windturbines.”

Zin verwijderen uit de gebiedsvisie want tot op heden blijkt de CO2 uitstoot van Nederland niet te verminderen door het plaatsen van windturbines, dit blijkt uit bijvoorbeeld onderstaand artikel:

'Windmolens zijn niet duurzaam'

9-1-2013 Regio Roosendaal

HEIJNINGEN - De totale CO2-productie in ons land gaat niet omlaag door de plaatsing van talloze windmolens. De CO2-uitstoot die de molens besparen mag elders worden geproduceerd. 'Het is tijd voor actie.' "Ik kon niet geloven wat we ontdekten", zegt Michael Daamen. "Windmolens produceren stroom en CO2-certificaten. Met die certificaten in de hand kunnen energiebedrijven kolencentrales bouwen. De totale CO2-productie daalt dus niet door de windturbines."

"Daarom zouden mensen nu in actie moeten komen. Protesteren tegen het beleid van de gemeente", vindt Daamen. Hij weet zich in zijn opvatting gesterkt door hoogleraar Frans Stokman van de Universiteit Groningen die zaterdag in deze krant hetzelfde betoog hield. <http://pol-prod-cm.wegener.nl/cmlink/2.194/2.1658/1.3596184#.UO37BihP5hE.twitter>

22) Pagina 9: “Gemeente Aa en Hunze op voorhand beperkt tot een opgesteld vermogen van maximaal 30 Mw.”

A> De locatie die hiervoor is aangegeven mist een fijne uitwerking waardoor zeker 100 woningen geen beschermende zonering hebben gekregen. Het werkelijke zoekgebied is veel kleiner. Onze zienswijze is dat er gewerkt moet worden met correcte en complete informatie en dat alle woningen in de regio een veiligheidszone moeten krijgen.

B> Op de informatie avond te Gasselternijveen stelde wethouder Wassink dat deze 30 MW uit een verouderd rapport is en dat dit geen harde grens is. Het kon meer of minder worden. Deze nuance staat niet in uw gebiedsvisie en dient daarom te worden aangepast.

23) Pagina 9: “Relatief grootschalige openheid en dat wordt als een te handhaven kernwaarde beschouwd”

Hoe kan de gemeente/provincie volhouden dat de kernwaarde “grootschalige openheid” wordt behouden als men er ongeveer 12 windturbines per cluster neerzet?

24) Pagina 9: “dat Borger-Odoorn nu en straks aantrekkelijk is voor inwoners en bezoekers.”

Deze plannen zullen de mensen alleen weggagen. Verergering van krimp en verdwijnen van toeristen. In de gebiedsvisie moet worden opgenomen wat de gemeente/provincie gaan doen als blijkt dat wat wij voorspeld hebben (namelijk dat deze plannen negatief uitpakken voor de mens, het milieu en de economie -people, planet en profit-) uitkomt voor wat betreft compensatie aan de bewoners, MKB en investeerders die hun projecten zien devalueren.

25) Pagina 10: “ In de structuur visie Emmen.....strikte, nog te ontwikkelen randvoorwaarden”

In deze gebiedsvisie Windenergie Drenthe hoort te staan:

A. Welke randvoorwaarden er nog in ontwikkeling zijn voor Emmen.

B. De randvoorwaarden die al bekend zijn voor Emmen.

Nu is niet duidelijk of er voor Emmen andere randvoorwaarden dan voor ons gebied gelden.

Wij verwachten dat in de gebiedsvisie Windenergie Drenthe volledig Drenthe wordt behandeld en niet - zoals nu gemeenten van Drenthe een apart traject, buiten deze gebiedsvisie om, volgen.

26) Pagina 11: “voor windparken met een kleiner vermogen dan 100MW is de gemeente bevoegd gezag voor het ruimtelijk besluit en voor de omgevingsvergunning.”

Het is nog steeds niet duidelijk of hier sprake is van:

een windpark bestaande uit drie clusters of drie losse windparken

- A> De gebiedsvisie moet duidelijkheid geven of er sprake is van drie windparken of van een windpark bestaand uit drie clusters. Gaarne hierin duidelijkheid verschaffen in de gebiedsvisie.
- B> Wat zijn de criteria voor een windpark? Oftewel hoever mogen de clusters uit elkaar liggen om toch nog een windpark te zijn? Gaarne deze grens/criteria in de gebiedsvisie opnemen.
- C> Verzoek is deze tekst aan te passen in "Voor windparken met een kleiner vermogen dan 100 MW en groter dan 5 MW is de Provincie bevoegd gezag. Zie Crisis en Herstelwet. Onder de 5 MW is de gemeente bevoegd gezag.

27) Pagina 11: "De gebiedsvisie heeft geen wettelijke juridische status"
Het moet duidelijk vermeld zijn waar de gedupeerden van deze gebiedsvisie (bewoners nabij de windturbines) hun rechten kunnen halen.

28) Pagina 14: "Toch is het windaanbod hier toereikend om met behulp van subsidie een financieel sluitend bedrijfsplan op te stellen voor een windpark"

- A> Vertel dan het hele verhaal over de subsidie. In de gebiedsvisie moet ook vermeld staan hoeveel de inwoners zelf via hun vaste opslag op hun energierekening al mee betalen aan deze SDE+ subsidie regeling, ongeacht hoeveel energie ze gebruiken en of ze groene of grijze stroom afnemen.
- B> Deze zin staat haaks op 2 zinnen in de eerst volgende > alinea. "Daarom is een regio passende SDE+ ... punt de SDE+ aan te passen." Met andere woorden; als het ministerie van I&M de mogelijkheid niet heeft de SDE+subsidieregeling aan te passen is er ook geen financieel sluitend bedrijfsplan. Verzoek is deze contradictie aan te passen.

29) Pag. 14. De gehele tekst onder de kop "Geschiktheid voor windenergie" is nogal incompleet en een veel te eenvoudige omschrijving van de stellingen. Verzoek is toe te voegen dat de geschiktheid ook afhankelijk is van; prijs van grijze stroom. Als deze zoals recentelijk daalt door winning nieuwe gasvelden (onder bijv. Noorpool), door schaliegas, door goedkope Duitse windenergie, door elke jaar meer rendabelere zonne-energie, zullen de "opcenten" van de SDE+ niet voldoende zijn voor rendabele windenergie. Ook loopt de gebiedsvisie hier vooruit op de uitkomsten van het MER onderzoek, waarin compensatie van mn. natuur nodig is en er windturbines kunnen wegvallen.

30) Pagina 14: zie bijlage 4
 Is een verouderde windkaart zie punt 3

31) Pagina 14: "in de ideale situatie zitten de producent en de gebruikers dicht bij elkaar."

De Veenkoloniën is hiermee een onlogische keuze voor opwekking windenergie, temeer daar men rekening houdt met het "socialiseren" van kosten. Dat betekent dat de Nederlander in het algemeen en de bewoners van dit gebied in het bijzonder hiervoor ook nog eens de extra kosten mogen dragen.

32) Pag. 15. "Grofweg kan onderscheid worden gemaakt in economische effecten via:...."

De opsomming in deze zin zijn volstrekt nutteloos en bieden geen kaders of garanties. Voorstel is om deze economische effecten te garanderen voor de regio. Dat wil zeggen dat wanneer een Drents of Gronings bedrijf concurrerend kan aanbieden om diensten of producten te leveren, zij de voorkeur krijgen. Eerste goede voorbeeld is de recentelijk aangevraagd vergunning voor de windmeetmast tussen Nieuw-Buinen en 1e Exloërmond. Deze wordt geleverd door een Duitse fabrikant. Technologisch gezien had dit net zo goed (deels) door een regionaal bedrijf geleverd kunnen worden. Initiatiefnemers van de te plaatsen windturbines zien door de tekst in de gebiedsvisie geen enkele noodzaak de economie van Drenthe verplicht te versterken.

33) Pagina 15: "grote windparken kunnen hier alleen met relatief grote investeringen op het bestaande net worden aangesloten"

Deze grote investeringen dienen als bijlage verhelderd te worden.

A> Hoe groot zijn deze "grote" investeringen?

B> Wie dragen de kosten?

34) Pagina 15: "de economische effecten van windturbines."

Economische Effect Rapportage ontbreekt. Indien deze niet aanwezig is deze alsnog uitvoeren.

Nu staan er alleen maar aannames zonder toelichting of uitwerking.

35) Pagina 15: "' Om die reden gelden er wettelijke regels voor windturbines"

A. Deze normen zijn aangepast aan de mogelijkheid tot plaatsen, niet ter bescherming van de inwoners. Nederland heeft de slechtste normen van Europa.

B. De normen zijn een jaargemiddelde en niet te handhaven.

C. De normen betreffen alleen hoorbaar geluid, voor LFG is geen norm. Deze kan namelijk niet gemeten worden via een A-weging

D. De norm voor hoorbaar geluid is alleen gedifferentieerd voor dag en nacht en houdt geen rekening met de stilte van het platteland c.q. het ontbreken van omgevingsgeluid.

De provincie/gemeente zou hiervoor maatwerk moeten eisen.

E. In het meest recente rapport uit 2012 (zie punt 5) is er onderzoek gedaan naar windturbines van 2.5 MW: 'The Shirley project is unique to the experience of the two

firms in that the Nordex100 turbines are very high rated units (2.5 MW) essentially not included in our past experiences.'

Dit geeft aan dat de windturbines waar het hier om gaat (3MW) VERY VERY HIGH rated UNITS zijn en waarbij men tot op heden nog geen enkel idee heeft hoe dit zal uitpakken voor de volksgezondheid. Dus is onze zienswijze dat gedegen onderzoek heel erg nodig is voordat u van de Veenkoloniën een proeftuin maakt met turbines van maar liefst 3 MW.

36) Pagina 15: "Waar mogelijk streven wij naar een zo laag mogelijke geluidsbelasting vanwege windturbines nabij woningen..."
In de gebiedsvisie moet worden toegevoegd hoe men dit "streven" gaat invullen. Geluidswallen? Maatwerk? Stilstand knop bij geluidsoverlast?

37) Pagina 15: "wetgever heeft hiermee bij de normstelling tot op zekere hoogte rekening gehouden"
Informatie aanpassen want deze klopt niet, zie punt 28: normen zijn niet afhankelijk van omgevingsgeluid of achtergrondniveau maar zijn een jaargemiddelde van hoorbaar geluid voor de dag en voor de nacht. Dit wordt berekend met een computermodel en niet naar werkelijkheid.

38) Pagina 16: "geadviseerd om..... onderzoek in te stellen naar de emissie van laagfrequent geluid door windturbines, de gevolgen daarvan voor de volksgezondheid "
Onze zienswijze is dat dit onderzoek eerst moet worden uitgevoerd, moet worden afgerond en dat daarna pas sprake van mogelijk nieuwe inzichten/normen en mogelijke plaatsing kan zijn.

39) Pagina 16: "Veiligheid nabij windturbines."
A> Informatie over zonering en ijsafzetting ontbreekt.
B> Als het beleid voor de veiligheid van de windturbines nog in ontwikkeling is, hoe kun je dan al aangeven wat goede locaties zijn om deze turbines te plaatsen?
C> De zones die worden gebruikt zijn afkomstig uit het Handboek risicozonering windturbines 2005. Men spreekt hier echter over windturbines van 3 MW en meer. Geldt hiervoor dan dezelfde risicozonering als bij veel kleinere windturbines?

- 40)** Pagina 16: “een marktanalyse plaatsvinden” Wij missen in de gebiedsvisie informatie als:
- A> Wie gaat deze marktanalyse doen?
 - B> Wie gaat dat betalen?
 - D> Wat gaat de gemeente/provincie doen met die waardeontwikkeling die dan zichtbaar zou kunnen worden?
 - D> Van wanneer tot wanneer gaat deze marktanalyse lopen?
 - E> Hoe verwacht de provincie/gemeente verschil te kunnen maken wat de invloed is van de huidige crisis op de huizen markt en wat de invloed is van de windturbines op de huizenmarkt?
- 41)** Pagina 16: “op grond van hoofdstuk 6, afdeling 6.1. van de Wet ruimtelijke ordening”
Onze zienswijze is dat dit stuk als bijlage toegevoegd moet worden aan de gebiedsvisie als er naar wordt verwezen.
- 42)** Pag. 16. Aan de laatste alinea toevoegen, na de tekst "er is dus wettelijk gegarandeerd dat ... zal worden vergoed" **tenzij** men als bewoner op enigerlei wijze participeert in het windpark. Dan zal in het participatie overeenkomst opgenomen moeten worden welke bepalingen er zijn betreffende planschade en compensatie. Deze stelling is bevestigd door dhr. Bosch van Bosch & van Rijn.
- 43)** Pagina 17: “wettelijke eisen”
A: de randvoorwaarden zijn gebaseerd op kleine windturbines en dateren van een aantal jaren geleden. In de gebiedsvisie wordt gesproken over zeer grote windturbines van 3 MW of zelfs nog groter. Voortschrijdend inzicht geeft aan dat deze windturbines een dramatisch effect op de gezondheid hebben. Wij willen eerst wetenschappelijk bewijs dat er geen risico is voor de bewoners, wij zijn geen proefkonijnen!
- 44)** Pagina 17: “Lofar”
Het is triest om te moeten constateren dat LOFAR beter beschermd wordt dan de inwoners van de zoekgebieden.
- 45)** Pagina 17 : “kwaliteitsontwikkeling”
Hier is geen sprake van kwaliteitsontwikkeling maar kwaliteitsverlies en voor hooguit enkelen een economische ontwikkeling.
- 46)** Pagina 17: “een impuls voor leefbaarheid, omgevingskwaliteit.... gebied”
Windturbines geven geen impuls voor leefbaarheid maar tasten de omgevingskwaliteit aan en door de leegloop zal economische ontwikkeling stagneren en teruglopen.

47) Pagina 17: “mogelijkheden en projecten zullen worden bepaald in overleg met betrokkenen waar onder de omwonenden”

- A> Hoe wil de provincie/gemeente dit concreet gaan invullen, dit is veel te vrijblijvend.
- B> Hoe zit het met de omwonenden die geen financiële draagkracht hebben en dus niet mee kunnen doen met participatie op basis van inleg eigen geld zoals bijvoorbeeld obligaties?
- C> Hoe garandeert u dat betrokkenen en met name omwonenden die participeren, niet slechter worden van hun investering, die bedoeld is als financiële compensatie tegenover de schade die deze molens veroorzaken?

48) Pagina 17: “participatie in windparken”

De gebiedsvisie vermeldt nergens over compensatie alleen over participatie.

- A> In de gebiedsvisie moet duidelijk worden opgenomen wat mensen als compensatie tegemoet kunnen zien als zij gedupeerd worden door dit plan (verlies waarde woning en woongenot)
- B> In de gebiedsvisie moet worden opgenomen dat er minimaal 40% direct omwonenden binnen een staal van 5 kilometer rond de windturbines moeten participeren. Bij niet genoeg participatie is er geen draagvlak en gaat het project niet door (Draagvlak is IPO voorwaarde “De exacte locaties worden pas definitief aangewezen als er lokaal draagvlak is voor de komst van de molens. Hierin wordt nauw samengewerkt met gemeenten en toekomstige omwonenden.”
- C> De gebiedsvisie moet worden uitgebreid met de eisen die in het IPO akkoord zijn afgesproken.
- D> In de gebiedsvisie moet een vangnet worden opgenomen als de huizen niet verkocht worden. Als de bewoners dermate last ondervinden van de windturbines dat zij willen verhuizen en zij krijgen het huis niet verkocht dan dienen binnen een staal van 1500 meter deze woningen verplicht te worden opgekocht door de initiatiefnemers tegen de marktwaarde, te bepalen door een taxateur aan te wijzen door de initiatiefnemers en een taxateur aan te wijzen door de bewoners. Taxaties worden betaald door de initiatiefnemers. Zo worden de bewoners niet gedwongen door de initiatiefnemers en provincie om voor de rest van hun leven in een onverkoopbaar huis in een voor hun ziekmakende omgeving te wonen.
- E> In de gebiedsvisie moet worden opgenomen dat als men participeert, men niet de rechten voor planschade opgeeft want zo is het op dit moment wel geregeld.

Hierover heeft de heer Karl Voshaart vragen gesteld aan Bosch & van Rijn, deze zouden hierover informatie verstrekken op de afgelopen informatie avonden. Tot onze grote verbazing konden ze niet ter plekke antwoord geven en moesten ze het een en ander nakijken. Na diverse keren te hebben gemaaild dat we nog op een antwoord aan het wachten waren is er eindelijk een reactie gekomen, waarin tot onze verbazing, onze eigen stichting werd geciteerd!

“Geachte heer Voshaart,

Platform Storm zegt hierover: “Als participant doet u mee aan het project en kunt u geen bezwaar meer maken of planschade claimen bij de rechter. Dat zou ook wel vreemd zijn natuurlijk. U

investeert in een windproject en gaat dan in procedure bij de rechter omdat u planschade wilt ontvangen omdat uw huis in waarde is gedaald, misschien zelfs wel onverkoopbaar is geworden. De rechter zal u niet ontvankelijk verklaren. U kunt nu eenmaal niet van twee walletjes eten.”
Saoz (Stichting Advies onroerende Zaken) komt in een specifieke planschadestudie tot dezelfde conclusie.

Met vriendelijke groet,

*Geert Bosch, Prins Bernhardlaan 63, 3555 AC Utrecht; 030 - 677 64 66, 06 - 233 696 22,
www.boschenvanrijn.nl”*

- F> In de gebiedsvisie moet een standaard financiële compensatie voor zowel particulieren als bedrijven worden opgenomen. (bijvoorbeeld: door middel van afstandscirkels die rond de windturbines getrokken kunnen worden. De afstand tot de windturbines en het soort bebouwing (woning/bedrijf) bepaalt de compensatie.)
- G> Ook zou de paragraaf participatie moeten borgen dat wanneer men participeert ook inspraak heeft op de bedrijfsvoering van de windmolens. Verzoek om deze voorwaarde te omschrijven in de gebiedsvisie.

49) Pagina 18: “Naar een verdienmodel voor windenergie”

De genoemde participatie is niet alleen voor omwonenden maar voor heel Nederland.
Dit zou minimaal 40% voor de omwonenden moeten zijn.

50) Pagina 18: “3 MW het optimum... benaderen”

3 MW windturbines zijn hele grote windturbines die niet eerder op deze schaal zo dicht bij de bewoning in zulke grote clusters zijn gezet. Zoveel groter de windturbines zoveel meer laag frequent geluid er gegenereerd wordt.

51) Pagina 18: De onderbouwing betreffende de keuze tussen een windturbine van 3 MW en 7,5 MW op pagina 18 is niet volledig omdat er niet in gegaan wordt waarom het ruimtelijk perspectief ondergeschikt is aan de economisch aspecten. Verzoek is om deze onderbouwing toe te voegen aan de gebiedsvisie.

52) De gebiedsvisie omschrijft in hoofdstuk 4 een paragraaf betreffende participatie. Verzoek is om deze onderbouwing- Naar een verdienmodel in Drenthe- toe te voegen aan de gebiedsvisie.

53) Pagina 19: “logische locaties met herkenbare opstellingen”

A: De Veenkoloniën is geen logische locatie want:

- het waait er niet veel
- het is niet leeg, het is dicht bewoond door de kernen en linten
- er is geen industrie en er zijn geen direct grote afnemers van de opgewekte stroom
- het energienetwerk moet worden aangepast dus grote investeringen
- is dicht bij Lofar
- heeft een laagvliegroute
- is Citta Slow (Borger Odoorn)
- het is in de wereld een uniek gebied

- er is de afgelopen 25 jaar ter stimulering van de economie, waaronder het toerisme, 1 miljard geïnvesteerd in de herinrichting van de Veenkoloniën; de beoogde positieve effecten van deze investering worden met de komst van windturbines in één klap teniet gedaan.

B: een cluster is alleen een herkenbare opstelling vanuit de lucht, op de grond ziet het er net zo ongeorganiseerd uit als een zwerm los gestrooide windturbines.

54) Pag. 19. "Het benoemen van een zoekgebied betekend ... dat gebieden buiten het zoekgebied worden gevrijwaard"

Verzoek is deze tekst te schrappen omdat:

A> Er wordt geen termijn genoemd in de tekst. Is dit tot 2020 of 2050 of is het na 2100?

B> In de bijeenkomst op 15 januari in het Brughuus te Valthermond heeft gedeputeerde Munniksma gemeld dat wanneer er meer windturbines in Drenthe moeten komen - eventueel vanwege de verhoogde doelstelling van 14% naar 16% duurzame energie in 2020 – deze invulling buiten het nu aangewezen gebied wordt gezocht.

55) Pagina 19: "De maatschappelijke acceptatie wordt groter... begrijpelijk zijn"
Als het niet uit te leggen is, klopt het verhaal niet en moet je het ook niet doen!

56) Pagina 20: "De visie geeft hiervoor een drietal uitgangspunten"

Wij missen op 1 als uitgangspunt de bewoner inzake gezondheidsproblematiek, waardedaling woningen, derving woon- en leef genot, leegloop van de regio en daardoor problemen sociale voorzieningen en MKB etc.

57) Op pagina 20 wordt een koppeling gemaakt tussen het huidige landgebruik en de toekomstige windparken. Daarin ontbreekt de koppeling tussen een huidig horizontaal landschap en een toekomstig verticaal landschap. Verzoek is om de onderbouwing toe te voegen aan de gebiedsvisie.

58) Pagina 20: "Door productie van windenergie te combineren met de agrarische sector ontstaat een nieuw productielandschap"

Deze koppeling is onlogisch want de windturbines zijn 200 meter hoog en voegen niets toe aan onze voedselvoorziening. Mogen we dan maar van alles gaan "produceren" in dit zogenaamde "productielandschap"?

Nieuw ontwikkeling van landbouw zoals agroclusters –lees megastallen- bij windturbines is een groot risico voor het dierenwelzijn aangezien dieren eveneens bijzonder gevoelig zijn voor geluid, hoorbaar en onhoorbaar laag frequent geluid (infra-geluid).

Met de term "productielandschap" en het in combinatie daarmee in één zin noemen van de woorden "agrarische sector" en 'productie van windenergie" moet kennelijk

worden gesuggereerd dat “iets nieuws in het landschap” een productieve bijdrage voor de omgeving (lees: de omwonenden) levert. Graag vernemen wij de materiële en financiële onderbouwing van deze suggestieve en volgens ons misleidende stelling.

59) Pagina 20: “Hoofdfunctie landbouw”

Als je langs de lintbebouwing rijdt zie je aan de ene kant inderdaad hoeves en landerijen, maar aan de andere kant zal je veel meer verschillende soorten bedrijven, meer dan er hoeves zijn.

Er zit dus veel meer bedrijvigheid dan alleen de landbouw, sterker nog, het gebied heeft zijn grootste inkomsten al lang niet meer uit de landbouw en de meeste inwoners zijn ook niet meer werkzaam in de landbouw. Onder andere de toeristische sector zal grote klappen krijgen en daarin gedane investeringen zullen verloren gaan. Dat het belang van deze kleine groep landbouwers ten koste van al die andere duizenden inwoners de toon zet is onacceptabel.

60) Pagina 21: Afbeelding “Windturbines op bedrijven terrein”

Toevoegen welk bedrijventerrein dit is?

Afbeelding “windturbines in open agrarisch/productie landschap”

Toevoegen op hoeveel afstand staat men vanaf bebouwing/windturbines en waar dit is.

Bewoners zullen over de weg door de windturbines/langs de windturbines rijden, dit zal op een veel kortere afstand zijn dan dat hier gesuggereerd wordt.

61) Pag. 21/22. In de gehele gebiedsvisie geen visualisatie van een windpark bij het "agropark". Verzoek deze alsnog toe te voegen.

62) Pagina 22: Afbeelding “windturbines met beplanting”

Toevoegen waar dit is in het zoekgebied en op welke meter afstand zichtpunt is vanaf de windturbines.

Afbeelding “Windturbines in grootschalig open landschap”:

Toevoegen op hoeveel afstand staat men vanaf bebouwing/windturbines en waar dit is.

Er mist een afbeelding op 500 meter vanaf de bebouwing, deze toevoegen

Er mist een afbeelding genomen vanaf de weg kijkend naar een cluster, deze toevoegen

Er missen twee afbeelding betreffende Eerste Exloërmond wat men ziet als men aan de voorkant van de woning of aan de achterkant van de woning naar de turbines kijkt, deze toevoegen.

Er mist een afbeelding met windturbines tegen een donkere lucht, deze toevoegen.

Er mist een afbeelding waarop duidelijk de verhouding te zien is tussen een mens, een woning en de windturbine, deze toevoegen.

- 63)** Pagina 23: “Afscherpende beplanting”
Er staat de conclusie dat beplanting alleen effectief is nabij een waarnemer en niet nabij een windturbine. Wat gaat de provincie/gemeente doen met deze conclusie?
- 64)** Op pagina 23 omschrijft “voldoende afstand” naar een ander windpark. Verzoek concreet te maken wat wordt verstaan onder “voldoende afstand”
- 65)** Pag. 23. 1e alinea wordt de herkenbaarheid vermeld. 2e alinea heeft als conclusie dat door interferentie vervlakking optreedt. Alle 3 de clusters staan binnen 10 km afstand van elkaar. Het rapport van ROM 3D en H+N+S d.d. 10-02-12 vermeldt op pagina 29 dat dit gevolgen heeft voor de herkenbaarheid, interferentie en zichtbaarheid. Advies van ROM 3D dan ook de 10 km afstand aan te houden. Gaarne hierin voorzien.
- 66)** Pagina 23: “is de doelstelling opgenomen om de karakteristiek van het landschap te behouden”
Groene uitstraling wordt industriële uitstraling
Weidsheid wordt ingevuld met enorme industriële windturbines over kilometers ver te zien
Rust wordt beweging aan de horizon
Donkerte wordt verlichting in de nacht
Stilte wordt geluid van de windturbines, dag en nacht
Graag zien wij in de gebiedsvisie verwerkt hoe de landschap karakteristieken worden behouden?
- 67)** Pagina 23: “de huidige windturbines zijn zo groot dat ze de schaal van de karakteristiek van het landschap ontstijgen”
De windturbines ontstijgen niets, ze staan gewoon op de grond en zijn overduidelijk aanwezig in het landschap. Dit spreekt het provinciaal beleid tegen dat de landschapskarakteristieken zichtbaar en beleefbaar gehouden moeten worden.
- 68)** Op pagina 27 onderbouwt de gebiedsvisie dat de afstand tussen de 2 windparken 3 km is en dat dit relatief een kleine afstand is. Deze zin staat in tegenstelling tot het in pagina 23 gestelde betreffende de afstand van 7 km. Bovendien worden veel bewoners met name in 1^e en 2^e Exloërmond ingesloten tussen 2 windparken. Voorstel is gezien de bevolkingsdichtheid nabij het windpark Nieuw-Buinen Zuid, dit windpark te laten vervallen.
- 69)** Pagina 24: Afbeelding Windturbines in een lijnopstelling
Afbeelding alleen vanuit de lucht, mist afbeelding genomen vanaf ooghoogte.

70) Pagina 25: Afbeelding Windturbines in een clusteropstelling
Afbeelding alleen vanuit de lucht, mist afbeelding genomen vanaf ooghoogte.
Bovendien zijn deze windturbines te klein in verhouding tot de plannen die er zijn.
Bovendien staan ze te dicht bij elkaar en te ver bij de bebouwing vandaan, in vergelijking met zoals ze straks in werkelijkheid zullen worden geplaatst.
Wij verwachten van de provincie een eerlijk en transparante voorlichting en daarom hoort er op deze plaats een cluster met 3 MW windturbines te staan, geplaatst volgens de huidige normen, zoals het straks hier ook in de praktijk gaat plaatsvinden.
Pagina 25: Afbeelding Windturbines in een zwermopstelling
Afbeelding alleen vanuit de lucht, mist afbeelding genomen vanaf ooghoogte.

Bovendien wordt er op de afbeeldingen verschillende opstellingen met respectievelijk 9, 12 en 16 windturbines vergeleken. Wij vragen u deze drie opstellingen opnieuw te onderzoeken met een vast aantal windturbines wat bij het geschatte aantal wat geplaatst gaat worden komt (12 of 15 en 3 MW), met voor elke opstelling hetzelfde aantal windturbines op dezelfde locatie met een afbeelding van een vogel- maar ook een ooghoogteperspectief. De bewoners vliegen namelijk niet.

71) Pagina 26: “In het zoekgebied, en alleen daar, worden in Drenthe windparken gerealiseerd”
Dat betekent dat wij dus voor altijd geconfronteerd zullen worden met windturbines, daar de provincie ons tot zoekgebied heeft aangewezen. Als er extra moet worden geplaatst, zal de provincie dit in de zoekgebieden moeten doen. Terwijl de bewoners een garantie willen dat als deze gebiedsvisie wordt gerealiseerd, dit ook het uiterste is en er niet meer wordt bijgeplaatst. U geeft wel een garantie af voor de rest van Drenthe –turbine vrij- maar u geeft geen garantie in uw gebiedsvisie aan de bewoners van het zoekgebied met een maximum te plaatsen vermogen. Hierbij verzoeken wij u alsnog een maximum op te nemen in de gebiedsvisie.

72) Pagina 26: “Voor ons blijft voorop staan dat de verschillende windparken zoveel mogelijk als individuele opstellingen waarneembaar zijn”
Wederom de vraag: zijn het verschillende windparken of is het een windpark met drie clusters?

73) Pagina 26: “De afstand tot het geplande windpark N33 nabij Veendam is circa 7 km.”
Dit is niet voldoende om volledig weg te vallen, dit is te dichtbij waardoor de parken zullen gaan interfereren met elkaar. Naast dat de windturbines dit optisch gaan doen, vangt het ene veld mogelijk wind weg voor de andere windturbines. Wij missen in de gebiedsvisie deze twee vormen van interferentie en een uitwerking hiervan.

74) Pagina 26: “In andere woorden: Geen windlandschap maar wel een landschap met wind”

Die wind hebben we ook zonder windturbines, met windturbines wordt het een industrieel bedrijventerrein, geen windlandschap. Landschap is iets groens en natuurlijk, wij ageren tegen het gebruik van deze verhullende woordkeus.

75) Pagina 27: “Ter hoogte van de Tweederdeweg ligt het geplande en deels ingevulde agrocluster”

Wij hebben hier diverse politici en beleidsmakers op aangesproken maar krijgen verschillende signalen. Volgens de een is het plan nooit goedgekeurd maar ligt het nog op “de plank”, volgens de ander is het plan helemaal van de baan. Maar uitgaande van wat hier in de gebiedsvisie staat wordt het agrocluster dus vormgegeven!

Dan dient het agro plan als bijlage ter verduidelijking toegevoegd te zijn aan de gebiedsvisie.

Ook dient er duidelijkheid te komen of hier sprake zal zijn van windturbines met daaronder mestvergisters en megastallen, zoals we nu bij de grensstreek met Duitsland zien.

Kortom: hoe ziet een “uitstraling van een agrarisch bedrijventerrein” eruit?

76) Pagina 27: “De afstand tot de locatie Gasselterboerveen is ca. 7 km. Zie punt 57, ook hier zal sprake zijn van interferentie.

77) Pagina 27: “Het panorama is weids. Deze kenmerken zijn, vanuit de ontwerpuitgangspunten geredeneerd, reden op deze plek een windpark te realiseren”
Was dat weidse panorama niet juist een karakteristiek dat beschermd en zoveel mogelijk behouden moest worden?

78) Pagina 27: “Een sturende factor is de laagvliegroute”
Zie punt 15.

79) Pagina 27: “De afstand tot de locatie Nieuw Buinen Zuid is ca. 3 km”
Waar u eerst als voorwaarde stelt dat u mensen niet wilt opsluiten tussen de clusters, concludeert u hier dat er “visuele interferentie” kan optreden. Aangezien de windturbines in Duitsland op een afstand van ongeveer 20 kilometer nog zichtbaar zijn, kunnen wij u vertellen, dat het woordje –kan- er wel tussenuit kan.. het is 100% zeker dat er visuele interferentie zal plaatsvinden.

Hier staat in verhullende woorden dat de mensen in Tweede Exloërmond tussen beide windprojecten zullen worden ingesloten. Dit geldt ook voor de mensen in Eerste Exloërmond. Wees daar eerlijk en duidelijk in. Als u als volksvertegenwoordiger niet voor de gevolgen van uw eigen plannen durft uit te komen, dan deugt er iets niet aan deze plannen.

80) Pagina 28: “Visiekaart”

Op de visiekaart is heel wat aan te merken:

- A> De Lofar cirkel ontbreekt.
- B> De Laagvliegroute ontbreekt en klopt niet. (zie punt 15)
- C> De suggestie van 1 ster is misleidend, er wordt gesproken over een cluster en dan dient er ook een cluster te worden ingetekend op de kaart.
- D> Dat er nog geen vast aantal bekend is kunnen wij ons voorstellen, maar er is zeker al een richtlijn (13 Gasselterboerveen, 15 Nieuw-Buinen Zuid en 12 Tweede -Exloërmond Zuid)
Deze richtlijn staat niet in uw gebiedsvisie, maar kregen wij te horen van een ambtenaar die met deze materie bezig is. Bovendien is met deze richtaantallen ook al duidelijk aan te geven in welk een groot gebied er geplaatst gaat worden.
- E> De ster van Tweede Exloërmond Zuid staat in de Lofar cirkel. Als u die wel had ingetekend had u dit zelf kunnen constateren. Hierdoor suggereert u dat de mensen niet ingesloten worden, maar de ster hoort meer naar Avebe te worden geplaatst. En dan is zelfs met dit verhullende systeem van sterretjes te zien dat mensen in Tweede/Eerste Exloërmond Zuid zullen worden ingesloten. Wederom: overheid, wees eerlijk!
- F> Legenda omschrijft dat het met rood omkaderd gebied, het zoekgebied windenergie is. Echter de rode lijn in de kaart omkadert niets en is alleen een lijn. Feitelijk kan dit uitgelegd worden dat er alleen OP de rode lijn windturbines geplaatst kunnen worden. Verzoek is de kaart aan te passen, zodat het zoekgebied rood wordt omkaderd.

81) Pagina 29: “Gelijktijdig en in samenhang met de voornoemde formele procedures voor een concrete aanvraag, bevorderen wij dat er een traject wordt gestart voor betrokkenen in het gebied nabij de locaties en de zoekgebieden”

- A> Hoe wil de provincie dit gaan bevorderen, graag concreet zijn.
- B> Hoe gaat dit traject eruit zien, graag concreet zijn.

82) Pagina 29: “Organisaties en omwonenden worden betrokken bij”

- A> Hoe wil de provincie deze organisatie en omwonenden gaan betrekken?
- B> Wat is de grens van omwonenden? Bij het informeren van de bewoners in Borger-Odoorn is bijvoorbeeld maar een heel klein gedeelte van de bewoners (slechts 630 adressen) geïnformeerd met een huis aan huis brief (niet eens op adres!). Storm heeft getracht dit samen met WindNee recht te zetten en alleen Storm heeft al meer dan 4100 flyers verspreid, om maar even het verschil aan te geven tussen “niet te veel, we willen geen slapende honden wakker maken” en eerlijke informatievoorziening. In de gebiedsvisie hoort te staan hoe groot het gebied is wat de provincie en gemeenten als “omwonenden” zien. Aangezien in jurisprudentie wordt uitgegaan van een grens van 1,5 kilometer, wil Storm hierbij de suggestie doen om alle omwonenden tot en met de grens van 1,5 kilometer in het vervolg door provincie en gemeenten “de omwonenden te rekenen en hen te informeren op naam en adres.

C> De doelstellingen onder dit stukje zijn veel te vaag en vrijblijvend.

83) Pagina 32: Bijlage Kaart 8 A Provinciale Omgevingsvisie

Op de kaart missen de huizen en de daarbij horende veiligheidszones!

Op de kaart staat wel de Lofar cirkel maar is het gebied binnen de cirkel groen aangegeven.

Op de kaart staat een andere laagvliegroute dan dat op de kaart van defensie staat (zie punt 15)

Uit de kaart blijkt niet waarom er specifiek voor dit gedeelte van Drenthe is gekozen voor windenergie.

84) Pagina 36: Bijlage Gemiddelde windsnelheden op 120 m boven maaiveld.

Zie punt 3: De windsnelheid is de afgelopen jaren afgenomen (Wind neemt af: Dagblad v/h Noorden van 24 augustus) en deze kaart van het Agentschap NL dateert uit 2005 en is derhalve niet meer up to date. Daarnaast zijn de metingen van deze kaart gedaan op 120 meter terwijl de windturbines op 150 meter draaien.

Wij verzoeken u om nieuwe windsnelheid metingen want nu baseert u uw informatie op 8 jaar oude gegevens en op foutieve hoogte.

Daarnaast verzoeken wij u om een complete recente windkaart van Drenthe te presenteren, want waait het echt in de Veenkoloniën het meest van heel Drenthe?

85) Pagina 37: Economische effecten windenergie

Om te beginnen verbaast het Storm dat u boude uitspraken doet op deze pagina over de positieve bijdrage van windhandel in dit gebied zonder dat er een Economische Effect Rapportage is gemaakt. Platform Storm verzoekt u alsnog een Economische Effect Rapportage te laten uitvoeren om zo te achterhalen wat de effecten zullen zijn op het toerisme in de regio en de waardedalingen van de woningen (daaropvolgend mensen die met een hypotheekgat tussen werkelijke waarde en hypotheekhoogte komen te zitten), teniet doen van reeds gedane investeringen in natuur en toerisme. Verergering van de krimp en de effecten daarvan op het MKB en sociale leven, gezondheidskosten etc. etc.

86) Pagina 37: “ Ontwikkeling , werking en onderhoud van de windturbines brengt werkgelegenheidseffecten met zich mee”

A> Voor wie zijn deze werkgelegenheidseffecten?

B> Moeten de werkzaamheden worden aanbesteed?

C> Zo ja, zijn er voorwaarden in de aanbesteding dat het werk zo lokaal mogelijk moet worden aanbesteed om zo de regio zelf te laten profiteren van de spinoff?

D> Toevoegen hoe de provincie de “potentie om 3 fte per MW aan werkgelegenheid in Drenthe” gaat waarmaken/stimuleren?

E> Verzoek is om de gebiedsvisie aan te passen, zodat op deze pagina eisen worden gesteld aan de werkgelegenheid i.p.v. aannames en vertrouwen op de blauwe ogen van de initiatiefnemers. Belangen bewoners en bedrijven zijn op deze pagina amateuristisch vertegenwoordigd.

87) Als bron van de kengetallen* geeft u aan “EWEA (European Wind Energie Association) Ecofys , Accres en interviews.”

Kunt u specifieker zijn waar u uw informatie vandaan heeft gehaald ?

-EWEA: Op deze Engelstalige site van de windindustrie is geen directe informatie te vinden die met kengetallen en werkgelegenheidseffecten in Drenthe van doen hebben.

-Ecofys; Op de site van Ecofys staat nergens iets over kengetallen of werkgelegenheidseffecten. Als we de firma Ecofys opbellen is hun niets bekend over deze gebiedsvisie. Gesproken is met de heer J. van Doorn. Hij zou het een en ander nazoeken maar heeft ons tot op heden niet teruggebeld.

-Accres; Dit kantoor heeft een rapport uitgebracht over de spin-off van windenergie, en is duidelijk uw bron, daar u letterlijke teksten hebt overgenomen!

Dit rapport staat op internet, wij verwachten dat u in de gebiedsvisie duidelijker bent over uw bron.

http://www.acres.nl/content/picture/pdf/rapport_spinoff_windenergie_okt09_v2.pdf

... willen inzicht in de economische betekenis van windenergie voor agrarische bedrijven in Nederland en de regionale ontwikkeling in de Provincie Flevoland.

88) Dit is dus niet automatisch van toepassing op Drenthe want het betreft een onderzoek naar de situatie in Flevoland! Dit zou minimaal in de tekst erbij moeten staan.

“pagina 47: Potentiële werkgelegenheid Flevoland, kwantitatief

Om de werkgelegenheid als gevolg van windenergie in Flevoland te bepalen (bij bouw en bij onderhoud) is

gebruik gemaakt van de methode uit de literatuur, ondersteund door uitkomsten bij de interviews. In de

literatuur zijn een aantal standaardwaarden gepubliceerd in Wind Energy – the facts (EWEA, 2004). De

waarden zijn het gemiddelde van een aantal Europese landen en zijn (gedeeltelijk) gebaseerd op input-output tabellen van Eurostat. De standaardwaarden zijn

1) De inschatting voor de bouw van windturbines bedraagt 3 fte per MW (eenmalig).

2) Die van onderhoud en reparatie 0,1 fte per MW (per jaar).”

89) Deze waarden heeft u 1 op 1 overgenomen in de gebiedsvisie op pagina 37. De hier vermelde kernwaarden zijn dus gemiddelde van Europese landen en niet specifiek voor Drenthe berekend. Wij vragen u dat alsnog te doen.

“Pagina 48: De bouw en het onderhoud is potentieel een grote bron van werkgelegenheid.

Hiervoor zijn echter nog een beperkt aantal bedrijven in Flevoland. Het is dus ook de vraag of de 3 fte per MW aan Nederlandse/Flevolandse werkgelegenheid gehaald wordt. Het is echter in potentie mogelijk.”

Ook deze tekst heeft u letterlijk overgenomen van dit rapport naar uw gebiedsvisie pagina 37 blauwe kader en simpelweg Nederlandse/Flevolandse door Drentse vervangen! Bovendien is het EWEA een verouderd rapport, 2004 is negen jaar geleden! Inmiddels heeft het EWEA al nieuwere facts gepubliceerd, die net zo discutabel zijn als de facts van 2004. Het betreft hier een krachtig lobby orgaan gefinancierd en opgetuigd door de windindustrie. Dat is geen onafhankelijke bron en al helemaal geen wetenschappelijk verhaal op basis van feiten toegespitst op de situatie in Drenthe.

90) Wat we kunnen lezen op pagina 43 van dit Accres rapport bevestigt dat toerisme en windturbines samen geen lang en gelukkig huwelijk beschoren is... en de vraag is dan ook waarom dat in Drenthe dan wel zal slagen? Op deze hele pagina komt het woord "toerisme" in de gebiedsvisie niet voor terwijl wel degelijk een groot deel van de inkomsten van dit gebied uit het toerisme komt. Wij verzoeken u deze bedrijfstak ook in de gebiedsvisie te benoemen en uit te werken.

"4.5.2 Toerisme

Windenergie biedt mogelijk kansen voor de provincie Flevoland om windenergie als toeristische attractie te ontwikkelen en zo inkomsten te genereren. In het verleden is er toerisme geweest rond het windpark op de Westerveer bij Espel. Dit was toentertijd het grootste windpark van Europa. Het gebouw waarin informatie over het windpark te lezen was, is momenteel nog in gebruik als regelkamer. Er is nu geen toeristische activiteit meer rond het windpark (mondelinge mededeling Dhr. Hammer, Essent)."

91) Storm vindt, dat als u toch informatie hier en daar weghaalt, u dat dan ook compleet moet doen. Met bronvermelding en ook de niet positieve kanten van windenergie vermelden.

"Door letterlijke teksten van de windmolenlobby te knippen en te plakken presenteert u een windvisie waarbij deze lobby zijn vingers af kan likken. De teksten, onder andere afkomstig van de Nederlandse Wind Energie Associatie, die zonder bronvermelding letterlijk worden overgenomen geven aan dat deze visie geen product is van een gedegen onderzoek en eigen ideeën maar slechts een samenraapsel van partijen die de windenergie een warm hart toedragen." (tekst: Henk Bulder) En daar sluiten wij ons volledig bij aan.

Onze zienswijze is dat u net zo goed van anti windsites en klimaat kritische sites uw informatie kan halen. U laat zich eenzijdig informeren en beïnvloeden en loopt aan de lijband van de windlobby en initiatiefnemers zonder nog oog te hebben voor nadelige effecten van de windturbines.

Kijkt u eens op: <http://www.energieexpert.nl/de-economie-van-de-duurzaamheid-deel-4-hoeveel-verpleegsters-kosten-groene-banen/#>

Economische onderzoeken naar groene banen

Wanneer ik stel dat een groene baan één op één een verpleegstersbaan kost, is dat helaas een ernstig tekortschietende simplificatie. In de belangrijkste landen, die inzetten op duurzame energie, zijn econometrische studies gedaan naar hoe het nou precies zit met die groene banen. Een greep daaruit: het vooroplopende Spanje; maar liefst twee voor het superduurzame Duitsland; windparadijs Denemarken; de Verenigde Staten en tot slot twee voor Italië.

*Uit de studies blijkt dat er meer economische factoren meespelen, waardoor men komt tot getallen van 175.000 euro (Duitsland) tot 571.000 euro (Spanje) aan subsidie per groene baan. Met andere woorden: **elke groene baan kost meerdere zorgbanen.***

Dat gaat in de beginperiode allemaal prima. Groene banen geven de betreffende regering een fraai groen imago. Tot het moment dat de industrie (zoals ook de bedoeling was) hierop reageert met investeringen in zeer grote projecten met een substantieel duurzame capaciteit als resultaat. Dan blijkt dat die regeringen daarmee geen rekening hebben gehouden en het simpelweg niet te kunnen betalen. Zo heeft voorbeeldland Spanje onlangs zelfs eenzijdig alle lopende contracten door het overheidstoilet gespoeld om onder zijn multimiljarden verplichtingen aan de duurzame exploitanten uit te komen. Die gaan nu uiteraard allemaal failliet. In Duitsland is dit nog net niet aan de orde, maar wel zijn de regelingen voor de toekomst al teruggedraaid. Iedereen die daarop rekende met zijn investeringen komt dus wel degelijk ernstig in de problemen.

Want deze banen worden betaald met subsidiegeld, dat moet worden opgebracht door alle Nederlanders. En wat aan subsidie voor het een wordt uitgegeven kan niet meer voor het ander worden besteed.

Of kijk op: <http://www.wind-energie-halkema.org/een.html> voor meer diepgang en kennis.

Pagina 37: “om lokale bedrijven te betrekken...kan een bedrijvendag worden georganiseerd.”

Het eerste werk (de windmeetmast) komt in ieder geval uit Duitsland en zal geen inkomsten/arbeid binnen de regio genereren. Waarom kan? Storm ziet graag als eis verankerd in de gebiedsvisie dat het werk voor alles (behalve de levering van de kale windturbine want dat komt uit Duitsland) door bedrijven in de regio wordt uitgevoerd. Dat wil zeggen dat: funderingen, infrastructuur, onderhoud, monitoring, montage met telescoopkraan allemaal 100% door regionale bedrijven en mensen worden uitgevoerd. Dan pas wordt er serieus gewerkt aan windwerk in de regio!

92) Pagina 37: “benut worden ten behoeve van instellingen en bedrijven eventueel tegen een gereduceerd tarief”

A> Grootverbruikers hebben al een gereduceerd tarief voor stroomverbruik, ongeacht of dat groen of grijs is!

B> Wij missen hierin de bewoners, krijgen zij ook een gereduceerd tarief voor stroomverbruik?

- C> Wie zijn die instellingen of bedrijven in de regio?
- D> Wat zijn de voorwaarden voor deze instellingen en bedrijven om hiervoor in aanmerking te komen?

93) Pagina 37: “testturbines en testlocaties”

Het wordt niet duidelijk uit de gebiedsvisie wat hiermee bedoeld wordt. Houdt dit in dat er nog meer en/of grotere windturbines geplaatst mogen gaan worden buiten de voorgestelde clusters?

94) Pagina 37: “Het in contact brengen van bouwers van windturbines met bijvoorbeeld de Hogeschool Stenden kan de match op de Drentse arbeidsmarkt versterken”

- A> Op welke termijn gaat dat ‘in contact brengen’ gebeuren?
- B> Op welk termijn verwacht de provincie/gemeente deze studenten van de Hogeschool in te kunnen zetten?
- C> Oftewel een mooi stukje over opleidingen en mogelijkheden, maar de opleidingen zijn nog niet begonnen en de plannen voor de windturbines zullen binnen nu en –als de initiatiefnemers hun zin krijgen- twee jaar uitgevoerd worden. Dus hoe realistisch is dit?

95) Pagina 38: “Zo kan bijvoorbeeld bij de aanbesteding voor de ontwikkeling van windmolens worden opgenomen dat er tevens werkplekken ontstaan voor mensen met achterstanden op de arbeidsmarkt”

- A> Te vrijblijvend, wordt het nu wel of niet in de aanbesteding opgenomen?
- B> Hoe gaan deze “mensen met achterstanden op de arbeidsmarkt” opgeleid worden?
- C> Wat is de criteria voor deze mensen, moeten ze bijvoorbeeld uit de regio komen?
- D> Hoe realistisch is dit? Politiek, wees eerlijk!

96) Pag. 38. Stelt onder het hoofdstuk bestedingen geen enkele eisen m.b.t. tot deze besteding in de regio. Wederom aannames en vertrouwen op regionale inborst van de initiatiefnemers. Bovendien wonen 2 van de belangrijkste initiatiefnemers niet eens in de regio!!

97) Pag. 38. Vermeldt onder het hoofdstuk bestedingen alleen de inkomsten van de gemeente en provincie. Verzoek is toe te voegen dat er ook door de gemeente inkomsten worden gemist door verminderde WOZ inkomsten uit woningen, verminderde WOZ inkomsten bedrijven (door afname toerisme en afname consumpties door verergerde krimp). Ook zal de schade aan de infrastructuur door de bouwactiviteiten niet altijd aantoonbaar verwant zijn aan de bouwactiviteiten van de windturbines en dus voor kosten van de gemeente komen.

- 98)** Pagina 39: Belemmeringenkaart provinciaal zoekgebied.
A> Niet alle woningen hebben een geluidszonering gekregen.
B> De laagvliegroute komt niet overeen met de kaart van defensie (zie punt 15)
- 99)** Pagina 40: Vermogen en opbrengsten van windturbines
U informeert maar gedeeltelijk en laat een belangrijk punt weg in uw tekst: de back-up. Al eerder is de overheid door de Nationale Ombudsman op de vingers getikt dat deze informatie ook vermeld dient te worden. Wij wijzen u er dan ook op dat u ook in de tekst dient op te nemen dat als er geen wind is, er met gascentrales moet worden ingesprongen om deze dalen te compenseren en dat altijd net zoveel aan back-up als aan geïnstalleerde windenergie moet zijn om de pieken en dalen in de windenergie te kunnen compenseren.
- 100)** Pag. 40. Gegevens van de 3 MW windturbine m.b.t. ashoogte en hoogste punt wieken is niet juist. Het rapport van ROM 3D en H+N+S d.d.10-2-12 vermeldt op pag. 19 wel de juiste gegevens van de 3MW turbine. Gelieve deze gegevens aan te passen.
- 101)** Een windturbine van 7,5 MW is geschikt voor op zee, niet voor op land en al helemaal niet in de Veenkoloniën. Het is daarom onnodig om een vergelijking te publiceren met een windturbine die nimmer in dit gebied geplaatst kan worden. Liever zien wij een vergelijking met andere vormen van duurzame energie die wel mogelijk zijn in dit gebied;
A> Bioraffinage aan de bron (van stront naar stroom)
B> Zonne-energie
C> Ander vormen van windenergie zoals bijvoorbeeld windwakkels of windschalen.
- 102)** Wat betreft de nulmetingen van het geluid. Hierover staat weinig tot niets in de omgevingsvisie.
Tot op heden hebben wij geen antwoord op onze vraag/input gekregen.
Wij missen in de gebiedsvisie informatie over de geluidsmetingen en verzoeken deze alsnog toe te voegen:
A> Vanwege calibratie van de geluidsapparatuur zijn er gedurende twee maanden (20 december-14 februari) geen geluidsmetingen geweest en derhalve geen geluidsgegevens beschikbaar. Hoe worden deze verwerkt in een gemiddelde aan geluid gedurende een jaar?
B> De data van geplande geluidsmetingen? Begin – pauze - einddatum?
C> De locaties van de geplande geluidsmetingen?
D> Of er nu wel of geen nulmeting met betrekking tot het laagfrequent geluid uitgevoerd wordt door de provincie/gemeenten?
E> Wat de provincie gaat doen met de verzamelde informatie?

103) Tijdens de voorgesprekken is beloofd dat de gedeputeerden de vragen van bewoners zouden beantwoorden op de informatieavonden. Wij hebben veel vragen ontvangen en doorgespeeld, maar helaas is er maar op weinig vragen inhoudelijk geantwoord. Dat was niet de afspraak. Daarom sturen wij u alle vragen nogmaals toe, maar nu als zienswijze met het verzoek deze nogmaals/alsnog schriftelijk te beantwoorden:

Waarom is ons gebied als zoekgebied voor grootschalige windenergie aangewezen?

- *Waarom is er een gebied met weinig wind aangewezen? Doel van windenergie is toch zoveel mogelijk wind oogsten?*
- *Hoe is het mogelijk dat zodra er plannen worden geformuleerd op nationaal of op provinciaal niveau die positieve effecten genereren, zoals vergroten werkgelegenheid, uitbreiden sociale en culturele voorzieningen, stimuleren woningbouw, etc. dit gebied stelselmatig wordt overgeslagen maar zodra er naar uitvoering van een gedrocht van een plan wordt gezocht, men dit gebied in enkele ogenblikken heeft gevonden? Het is werkelijk onvoorstelbaar dat dit in een democratie als Nederland mogelijk is.*
- *Waarom geen turbines in nog legere delen van Drenthe zoals tussen Weerdinge en Roswinkel waar maar her en der een boerderij staat en ook al van die grote elektriciteitsmasten staan?*
- *Waarom niet in de ruimte aan de kant van Meppel?*
- *Waarom dat stuk bij Tweede Exloërmond Zuid? In mijn beleving is het Zuid-gedeelte aan de Exloërkant van de Mondenweg, op het kaartje lijkt het anders. Verder lijkt het me een berekeningsfout, want hier achter het huis (nr 271) is het hemelsbreed een 2 kilometer van LOFAR, wat binnen het 4 km gebied ligt waarin het niet toegestaan is turbines te plaatsen i.v.m. overlast voor LOFAR (zie besluit Eexterveensekanaal e.o.) Volgens mij is er weer eens niet goed gekeken.*
- *In het definitieve ontwerp gebiedsvisie windenergie staat letterlijk: "De omgeving van Tweede Exloërmond-Zuid karakteriseert zich ook als een open productielandschap. In dit deel van het mondengebied is de maat en schaal het grootst. Het panorama is weids. Deze kenmerken zijn, vanuit de ontwerpuitgangspunten geredeneerd, reden op deze plek een windpark te realiseren."*

Nu opeens zijn de prachtige kenmerken (weids panorama) vanuit de ontwerpuitgangspunten geredeneerd een reden om dit gebied te 'benutten' voor de realisatie van een windpark. Nooit zijn deze kenmerken een punt van studie geweest bij het bepalen van locaties voor de realisatie van moderne woningbouw, natuurgebieden en andersoortige positieve projecten. Nu opeens wel en als klap op de vuurpijl gaat men het prachtige weidse landschap volledig vervuilen met windturbines die geluidsoverlast gaan veroorzaken. Gaarne een reactie op deze stelling.
- *Waarom dit niet op het hoogste gedeelte van de Hondsrug?*

- *Wij en de buren hebben nu Zonnepanelen aangeschaft, andere buren denken er ook over dat te doen! In de regio zie je dat steeds meer, wij investeren, en krijgen in de Zomer zeker weer veel terug verdient. Dus als de Regering i.p.v. €650,- subsidie wat meer geeft, dan zullen er meer mensen dit gaan doen. We hebben dan die "dure en vreselijke, ziekmakende enorme Windmolens niet voor onze deur nodig." Net als in Duitsland kunnen mensen die het niet kunnen hebben op hun daken, via de grote schuren van de Boeren, hun energie krijgen. Wij leveren terug aan de Energie maatschappij, Hoeveel woningen staan er rondom de plannen van de provincie, waar ze moeten komen. Onze Zonnepanelen 16 st. c.a. € 8000,- x de woningen =? Bij licht heb je al profijt!! Gaarne een reactie op deze stelling.*
- *Ben benieuwd naar de motivatie waarom de windturbines geen afbreuk doen aan de Kernkwaliteiten van Drenthe zoals verwoord in de Omgevingsvisie:*
 - rust,ruimte
 - naoberschap
 - veiligheid
 - kleinschaligheid
 - menselijke maat.*Voor de kernkwaliteiten wordt specifiek thans de Drentse Monden als model gebruikt. Bij indicatieve toetsing lijken mij de idealen van de kernkwaliteiten onder te sneeuwen.*

Hoe zit het met de financiën?

- *De OZB waarde van mijn woning is verlaagd met 75.000 euro. De reden hiervoor is 'het plan van een windturbinepark in een vergevorderd stadium'. Hierdoor betaal ik per jaar 75 euro minder aan OZB. Er zijn dus 1000 jaren nodig om de waardedaling 'terug te verdienen'. Dit gaan zowel mijn woning als ik waarschijnlijk niet halen. Wie komt mij tegemoet als ik mijn woning eerder wil verkopen?*
- *Bij welke overheid (gemeente, provincie, Rijk) kan ik welke planschade claimen? Of moet ik claimen bij de marktpartij (projectontwikkelaar) ?*
- *Welke regelingen zijn hiervoor? Verwijst de ene partij dan niet naar de andere partij?*
- *Is er een procedure via de rechter vereist?*
- *Waar is toewijzing van de claim van afhankelijk?*
- *Wordt de waarde daling van mijn huis vergoed? Waar is dit van afhankelijk?*
- *Dien ik de waarde van mijn huis nu al te laten taxeren?*
- *Hoe is waarde daling tengevolge van de crisis te onderscheiden van die tengevolge van het windmolen park? Ontstaat dan niet een eeuwig durend getouwtrek?*
- *Wat doet de Provincie voor mij met betrekking tot planschade?*
- *Als ik participeer in het windmolenpark, kan ik dan nog planschade claimen?*

- Er staat niets in over compensatie voor de omwonenden. Tegenwind Veenkoloniën heeft dit uitvoerig met de werkgroep besproken. Waarom is daar niets mee gedaan?
En uiteraard daarop volgend:
- Wat mogen de omwonenden van de Provincie en gemeente verwachten om de waardedaling van hun woningen en de gederfde woon- en leefkwaliteit vergoed te zien? Neemt de politiek in deze haar verantwoordelijkheid?

Wat is de toekomst van ons woon- en leefgebied?

- Volgens site Windenergie Nieuws: Verdeling **380** MW voor Drenthe. Opeens is dit weer aangepast na 280 MW.
<http://www.windenergie-nieuws.nl/21/verdeling-windenergie-provincies-bekend/>
Volgens IPO: Verdeling **280** MW voor Drenthe.
<http://www.ipo.nl/nieuws/verdeling-6000-mw-windenergie-over-de-provincies>
We zijn al van 200 MW naar 280 MW gegaan, is er al in de achterkamertjes overleg over **380** MW gesproken ?
- Is er al overleg om de clusters in de toekomst uit te breiden of op te schalen zoals zo vaak bij andere projecten gebeurt?
- Volgens diverse berichten in de media is het IPO akkoord nog helemaal niet rond. Hoe zit dat? Bron: <http://www.energiekeuze.nl/nieuws.aspx?id=1400>
- Hoe groot/klein is de kans dat het mega plan van de initiatiefnemers het wint in Den Haag van de plannen van de provincie want die plannen lopen ook nog?
- In de Duitse grensstreek worden op dit moment windturbine areas gezien als bij uitstek geschikte plaatsen om mega grote stallen met vee neer te zetten. Ook hier in Nieuw Buinen is er sprake van een Agro park plan. In tegenstelling tot wat de naam doet vermoeden gaat het hier om grootschalige industriële veehouderij met diverse vormen van eigen opwekking van energie. Biovergisting, windturbines en megastallen?
Is dat wat de provincie Drenthe voor ons gebied gepland heeft? -Meer informatie over het Agropark vindt u hier: <http://edepot.wur.nl/194618> en http://www.drenthe.info/dvs/fileadmin/user_upload/kwartaal4_2010/47-5.9-2010013204_Agroparken.DEF.pdf

Hoe zit het met onze gezondheid?

- Volgens diverse onderzoeken veroorzaakt het geluid van windturbines een keur aan klachten. Gezondheidsklachten van mensen die in de buurt wonen van windmolens lopen uiteen van slaapproblemen, duizeligheid, angststoornissen, prikkelbaarheid, depressies, concentratie- en leerproblemen, en tinnitus (oorsuisen) Die conclusie trekt een onderzoeker van de faculteit Rechtsgeleerdheid van de Universiteit van Utrecht. We vragen ons dan ook af wat met deze onderzoeken wordt gedaan? Het heeft geen enkele zin om dit

achteraf vast te stellen. Dit soort zaken moet compleet onderzocht worden voordat de bouw van de eerste windmolen begint.

- *Tijdens de gesprekken met de werkgroep Windenergie Drenthe heeft Tegenwind Veenkoloniën meerdere malen erop aangedrongen om de afstand tussen bewoners en windturbines minimaal 1500 meter te houden in verband met gezondheidsrisico's. Niet het landschap maar de gezondheid van de bewoners moet leidend zijn.*

Dit plan houdt daar bij geen enkel cluster rekening mee. Waarom niet?

- *Waarom zijn er bij de bouwsteen onderzoeken in Emmen en Coevorden extra geluidscontouren berekend voor extra bescherming van de bewoners en ontbreken deze extra contouren in het Mondengebied?*
- *Komt er nu wel of geen verlichting op de windturbines?*
- *Wat gaat de provincie doen als mensen ziek worden van de windturbines maar hun huis niet verkocht krijgen?*
- *Ongeveer 150 meter van onze woningen 2 zendmasten, Straling toch!?!?*
-

Wat gebeurt er met de opgewekte stroom en de inkomsten daarvan?

- *Tot slot hebben we de grote vrees dat straks de opgewekte energie niet gebruikt gaat worden voor ons eigen landelijk verbruik maar dat onze regering doodleuk de energie met grote winst gaat doorverkopen aan onze Oosterburen: Duitsland.*
- *Het hoeft al geen verdere toelichting dat de grote winst die hiermee gemaakt gaat worden, bijna volledig geïnvesteerd gaat worden in het Westen van ons land en een restdeel dat naar het Noorden gaat (afkopen) bijna volledig wordt geïnvesteerd in gebieden zoals Assen, Emmen, Hoogeveen en Meppel. Gaarne een reactie op deze stelling.*
- *Volgens het tabel op pagina 6 wordt er door de aan 280 MW geïnstalleerde windturbines in totaal 616 GWh aan energie opgewekt. Wanneer dat 100 % van de tijd draait, dan is dat $280 \times 24 \text{ hr} \times 365 \text{ dgn} = 2450 \text{ GWh}$. Maar het waait niet altijd hier, hooguit 17 tot 19% van de tijd. Met een te hoog ingeschatte efficiëntie van 25 % is dat 612 GWh, nog steeds geen 616. Hoe komt de provincie aan de 616 GWh?*

Flora en fauna

- *Vandaag zitten we weer naar de vogels hier alleen al 42 soorten gespot geweest, gisteren avond nog een Uil die overvloog, de Zilverreigers die op het Noorderdiep lopen, regelmatig Reeën in de buurt, marters, bunzingen, al de Zwanen die overvliegen, en de Ganzen Roeken en Kauwen, grote groepen. Beschermde diersoorten toch!!!????*

- *We hebben het nog niet gehad over de bouw, van de windmolens, wat daar aan vooraf gaat!! Extra wegen, beton wagens vol, hoeveel? Hoeveel palen moeten in de grond gestampt worden? Onze wegen in de regio zijn pas allemaal vernieuwd, wat blijft er van over? Zwaar verkeer?*

Laagvliegroute

- *Maar we hebben en dat is echt waar, de Straaljagers die hier precies hun lage route hebben over onze daken!*

Hoe verhoudt dit plan zich met de Citta Slow gedachte, komt dit keurmerk in gevaar?

104) Uit onderstaande verhaal blijkt dat **kuilvoerplaten** meetellen bij de bebouwing.

“Daarna kwam Hester Smeenk, projectleider bij stedenbouwkundig adviesbureau Witpaard, aan het woord. Ook zij hield haar inleiding kort. Eén van haar uitspraken werd door een aantal aanwezigen niet begrepen. ‘Op een perceel met agrarische bestemming moet de bebouwing dichtbij elkaar staan, omdat veel ruimte ertussen rommelig staat.’ Daarnaast bleek, dat kuilvoerplaten in dit nieuwe ontwerp-bestemmingsplan worden meegeteld bij de bebouwing en dat was eerder niet het geval. Vanuit het publiek kwam nog een vraag over de realisering bij buitenbakken bij paardenhouderijen. Volgens Smeenk gaat het hier niet om een gebouw, maar om een bouwwerk.

Onze zienswijze is dat voor alle gebiedsvisies in Drenthe, ongeacht de gemeente, dezelfde voorwaarden moeten gelden. Hierbij dan ook het verzoek om in Borger-Odoorn en Aa en Hunze ook de kuilvoerplaten te laten meetellen als bebouwing en deze ook een veiligheidszone toe te kennen .

105) Inmiddels is het IPO bod van 280 MW Drenthe in Den Haag geaccepteerd. Gemeente Aa en Hunze en gemeente Emmen hebben beiden in het verleden al een hoeveelheid MW vastgelegd, respectievelijk 30 en 60 MW. Gemeente Borger-Odoorn en gemeente Coevorden deden dat niet. Dit heeft als gevolg dat er niet meer wordt gekeken waar de locaties met de minste overlast zijn binnen de gehele provincie maar dat simpelweg de overige 190 MW (±63 windturbines van 3 MW!) worden verdeeld tussen de gemeenten Coevorden en Borger-Odoorn. In de gemeente Borger-Odoorn betekent dit dat er mensen tussen de clusters zullen worden opgesloten, ook al staat in uw eigen gebiedsvisie dat u dit niet wenselijk vindt. En dat Emmen in verhouding -met veel meer open locaties met grotere afstanden tot de bewoners waardoor een beduidende mindere hoeveelheid mensen overlast zal ondervinden- slechts 60 MW hoeft te realiseren. Onze constatering is dat er een onevenredige verdeling plaatsvindt en dat er onnodig veel meer mensen overlast zullen gaan ervaren omdat op basis van een sommetje de MW worden verdeeld en niet wordt gekeken waar de grootste afstand tussen de woningen beschikbaar is. Wij verzoeken u dan ook deze gang van zaken terug te draaien en op basis van bescherming voor de bewoners de minst belastende locaties binnen de aangewezen zoekgebieden aan te wijzen, niet op basis van politieke besluitvorming uit het verleden en een sommetje.

106) Graag willen wij ook een aantal voorwaarden in de gebiedsvisie opgenomen zien om de overlast voor bewoners zoveel mogelijk te beperken:

-Men kan heien maar ook boren. Bij boren zal er veel minder geluidsoverlast zijn.

-Naast gewone wieken zijn er ook getande wieken voor windturbines. Deze produceren veel minder geluid. (<http://www.kennislink.nl/publicaties/windmolen-met-tanden>)

-Of Drenthe zou zelfs de eerste provincie kunnen worden waar innovaties worden toegepast, wat meteen heel veel problemen van de huidige windtechniek oplost door windenergie te oogsten zonder wieken.

(<http://www.happynews.nl/2012/12/07/vogelvriendelijke-windturbine-zonder-wieken/>)

Als u dan toch voor “duurzaam” wil gaan, kijk dan wat echt duurzaam is en wat binnen het gebied past. Kijk over de grens, kijk naar nieuwe inzichten en kijk vooral naar uw inwoners. Dat is uw verantwoordelijkheid en daar zullen wij u op aan blijven spreken.

Wij verwachten van u een inhoudelijke reactie en vragen u ons schriftelijk op de hoogte houden over de verdere voortgang van het proces.

Met vriendelijke groeten;
Namens Stichting Platform Storm
M. Goudriaan, Secretaris
Zuiderdiep 189, 9521 AE Nieuw-Buinen